

Sygn. akt I C 836/20

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 czerwca 2022 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Rafał Szurka
Protokolant:	protokolant sądowy Klaudia Jędrzejewska

po rozpoznaniu w dniu 25 maja 2022 r. w Bydgoszczy na rozprawie

sprawy z powództwa Skarbu Państwa - Ministra (...) i (...)

przeciwko A. S. i J. S. (1)

o zapłatę

1. zasądza solidarnie od pozwanych na rzecz powoda kwotę 217.915,56 złotych (dwieście siedemnaście tysięcy dziewięćset pięćnaście 56/100) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 28 grudnia 2018 r. do dnia zapłaty, z zastrzeżeniem ograniczenia odpowiedzialności:

- pozwanej J. S. (1) do udziału 1/2 (jednej drugiej)

i pozwanego A. S. do udziału 1/2 (jednej drugiej) w prawie własności nieruchomości położonej w B., obejmującej działki gruntu o numerach 2/18, 2/12 i 3/33, o powierzchni 0,4400 ha, dla której Sąd Rejonowy w Bydgoszczy X Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o nr (...),

- pozwanej J. S. (1) do udziału 1/2 (jednej drugiej)

i pozwanego A. S. do udziału 1/2 (jednej drugiej) w prawie własności nieruchomości położonej w B., obejmującej działkę gruntu o numerze 2/17, o powierzchni 0,3792 ha, dla której Sąd Rejonowy w B. X Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o nr (...),

- pozwanej J. S. (1) do udziału 1/2 (jednej drugiej)

i pozwanego A. S. do udziału 1/2 (jednej drugiej) w prawie własności nieruchomości położonej w B., obejmującej działki gruntu o numerach: 3/2, 4/28, 1/5, o powierzchni 0,1317 ha, dla której Sąd Rejonowy w Bydgoszczy X Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o nr (...),

- pozwanej J. S. (1) do udziału w 1/2 (jednej drugiej)

i pozwanego A. S. do udziału w 1/2 (jednej drugiej) w prawie własności nieruchomości położonej w B., obejmującej działkę gruntu o numerze 2/19, o powierzchni 0,0442 ha, dla której Sąd Rejonowy w B. X Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą

o nr (...),

2. zasądza solidarnie od pozwanych na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 10.800 złotych (dziesięć tysięcy osiemset) wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, za czas od dnia uprawomocnienia się orzeczenia, którym je zasądzono, do dnia zapłaty, tytułem zwrotu kosztów procesu,

3. nakazuje pobrać solidarnie od pozwanych na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Bydgoszczy kwotę 10.896 złotych (dziesięć tysięcy osiemset dziewięćdziesiąt sześć) tytułem zwrotu kosztów sądowych.

Sygn. akt I C 836/20

UZASADNIENIE

Powód, Skarb Państwa, reprezentowany przez Ministra (...) i (...), w pozwie skierowanym przeciwko pozwanym, J. S. (1) oraz A. S., wniósł o orzeczenie nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym, zapłaty solidarnie przez pozwanych na rzecz powoda kwoty 217.915,56 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 28 grudnia 2018 r. do dnia zapłaty,

z zastrzeżeniem ograniczenia odpowiedzialności:

-pozwanej J. S. (1) do udziału 1/2 i pozwanego A. S. do udziału 1/2 w prawie własności nieruchomości położonej w B., obejmującej działki gruntu o numerach: 2/18, 2/12 i 3/33, o powierzchni 0,4400 ha, dla której Sąd Rejonowy w Bydgoszczy X Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o nr (...),

-pozwanej J. S. (1) do udziału 1/2 i pozwanego A. S. do udziału 1/2 w prawie własności nieruchomości położonej w B., obejmującej działkę gruntu o numerze 2/17, o powierzchni 0,3792 ha, dla której Sąd Rejonowy w Bydgoszczy X Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o nr (...),

-pozwanej J. S. (1) do udziału 1/2 i pozwanego A. S. do udziału 1/2 w prawie własności nieruchomości położonej w B., obejmującej działki gruntu o numerach: 3/2, 4/28, 1/5 o powierzchni 0,1317 ha, dla której Sąd Rejonowy w Bydgoszczy X Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o nr (...),

-pozwanych J. S. (1) i A. S. do prawa własności nieruchomości położonej w B., obejmującej działkę gruntu o numerze 2/19 o powierzchni 0,0442 ha, dla której Sąd Rejonowy w Bydgoszczy X Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o nr (...).

Powód wniósł również o zasądzenie od pozwanych solidarnie na jego rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego na rzecz Skarbu Państwa- Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej, według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powód wskazał, że w dniu 26 stycznia 2005 r. Skarb Państwa i (...) sp. z o.o. z siedzibą w B. (dalej: (...)) zawarli umowę przeniesienia własności przedsiębiorstwa. Na poczet wartości mienia będącego przedmiotem umowy zaliczona została kwota 664.392,06 zł wpłacona przez (...) tytułem spłaty rat kapitałowych w wykonaniu umowy z dnia 29 maja 2000 r. o oddanie przedsiębiorstwa do odpłatnego korzystania, odpowiadająca 36,91% wartości przedsiębiorstwa. Wyjaśniono, że jednocześnie (...) w celu zabezpieczenia pozostałej do zapłaty kwoty, ustanowiła hipoteki na rzecz Skarbu Państwa.

Powód stwierdził, że umową sprzedaży z dnia 30 maja 2011 r. (...) przeniosło własność nieruchomości objętych księgami wieczystymi nr (...) na rzecz J. i A. S.. Wskazano, że (...) nie uregulowało dwóch kolejnych rat i w związku z tym Skarb Państwa uzyskał klauzulę wykonalności na akt notarialny Rep. A nr (...) do kwoty 914.041,53 zł. Ponadto, Sąd Okręgowy w Bydgoszczy dnia 12 października 2011 r. wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym (sygn. akt I Nc 250/11), w którym nakazał pozwanemu (...), aby zapłacił na rzecz Skarbu Państwa- Ministra Skarbu

Państwa kwotę 217.915,56 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 3 października 2011 r. do dnia zapłaty. Postępowanie egzekucyjne zostało umorzone wskutek bezskuteczności egzekucji.

Nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu upominawczym dnia 8 czerwca 2020 r. Sąd orzekł zgodnie z żądaniem pozwu (k. 168).

W sprzeciwie od nakazu zapłaty, pozwani wnieśli o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od strony powodowej solidarnie na rzecz pozwanych kosztów procesu według końcowego zestawienia, a w przypadku jego braku według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Strona pozwana wskazała, że odpowiedzialność nabywcy nieruchomości obciążonej hipoteką ograniczona jest wysokością i treścią wpisów hipotecznych. Pozwani stwierdzili, że zgodnie z treścią hipotek ustanowionych w dniu 11 kwietnia 2006 r. poprzedni właściciel - (...) ustanowił na rzecz powoda hipoteki obejmujące wymienione przez nich wpisy. Wskazane hipoteki zabezpieczały spłatę należności głównej przysługującej powodowi od poprzedniego właściciela tych nieruchomości, a zatem nie zabezpieczały zapłaty odsetek, których dochodzi powód w niniejszej sprawie. Wyjaśniono, że hipoteki opisane w punktach 1.1 oraz 2-4 nie mogą być podstawą odpowiedzialności pozwanych, a nieruchomości obciążane tymi hipotekami nie mogą stanowić składników majątku, co do których powód mógłby prowadzić ewentualną egzekucję.

Pozwani stwierdzili, że wskazany przez powoda nakaz zapłaty z dnia 12 października 2011 r. nie może mieć skutku kształtującego prawa i obowiązki pozwanych, ponieważ nie byli stronami tego postępowania. Ponadto wyjaśniono, że pozwanych nie łączył z powodem żaden stosunek prawny, a oznaczenie wierzytelności z tytułu skapitalizowanych odsetek nastąpiło dopiero w treści wydanego nakazu zapłaty z dnia 12 października 2011 r.

Pozwani zakwestionowali również wysokość kwoty dochodzonej pozwem, ponieważ ich zdaniem przedmiotowa hipoteka nie zabezpieczała odsetek za opóźnienie. W związku z powyższym, roszczenie w stosunku do pozwanych mogłoby obejmować jedynie kwotę 130.000 zł pomniejszoną o wartość odsetek zapłaconych zarówno przez (...), jak też przez pozwanych przy zapłacie ceny sprzedaży (k. 174-178).

Na rozprawie w dniu 25 maja 2022 r. powód sprecyzował żądanie pozwu w zakresie nieruchomości stanowiącej działkę gruntu o numerze 2/19 o powierzchni 0,0442 ha, dla której Sąd Rejonowy w Bydgoszczy X Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o nr (...) i również w tym zakresie wniósł o zastrzeżenie ograniczenia odpowiedzialności każdego z pozwanych do udziału 1/2 w prawie własności przedmiotowej nieruchomości.

W dalszym toku procesu strony podtrzymały swoje stanowiska w sprawie.

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 26 stycznia 2005 r. Skarb Państwa reprezentowany przez Ministra Skarbu Państwa, w imieniu i na rzecz którego działał Dyrektor Delegatury Ministra Skarbu Państwa w T., i (...), oraz J. S. (2), zawarli w formie aktu notarialnego Repertorium A numer 1088/2005 umowę przeniesienia własności przedsiębiorstwa pod nazwą (...) Przedsiębiorstwa (...) w B..

(...) wpłaciło kwotę 664.392,06 zł na poczet wartości mienia będącego przedmiotem umowy, tytułem spłaty rat kapitałowych w wykonaniu umowy z dnia 29 maja 2000 r. o oddanie przedsiębiorstwa do odpłatnego korzystania, odpowiadająca 36,91% wartości przedsiębiorstwa (§ 7 ust. 1 umowy). Pozostała do spłacenia część należności w kwocie 1.286.242,19 zł, w tym 1.136.607,94 zł z tytułu rat kapitałowych i 149.634,25 zł odroczonej opłaty dodatkowej, (...) miało wpłacić w 41 równych ratach po 31.371,76 zł każda, płatnych do 20 dnia następnego miesiąca po kwartale wraz z oprocentowaniem według wskaźnika wzrostu cen dóbr inwestycyjnych, ogłaszanego co kwartał przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, obniżonego o 0,2 punktu procentowego, zgodnie z warunkami określonymi w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 16 października 1997 r. (Dz.U. Nr 130, poz. 855) (§ 7 ust. 2 umowy). Strony ustaliły również, że w przypadku braku

uregulowania rat za dwa kolejne okresy płatności, cała należność wraz z oprocentowaniem stanie się natychmiast wymagalna, a za opóźnienie w zapłacie Skarb Państwa naliczy odsetki w wysokości odsetek ustawowych (§ 7 ust. 2 umowy).

W celu zabezpieczenia reszty należności w kwocie 1.286.242,19 zł (...) ustanowiło na rzecz Skarbu Państwa hipotekę łączną kaucyjną do kwoty 857.078 zł na nieruchomościach objętych księgami wieczystymi KW nr (...), wyrażając zgodę na wpis hipoteki w wymienionych księgach wieczystych. Kwotę należności dodatkowo poręczył główny udziałowiec spółki (...) poprzez ustanowienie hipoteki kaucyjnej do kwoty 457.000 zł na przysługującym mu udziale wynoszącym 2/3 części we własności nieruchomości położonej w B. przy ul. (...), oznaczonej jako działka nr (...), wpisanej do księgi wieczystej Kw nr (...) (§ 11 ust. 1 i 2 umowy).

/dowód: umowa przeniesienia własności przedsiębiorstwa oraz ustanowienie hipotek w formie aktu notarialnego rep. A nr (...) z dnia 26 stycznia 2005r. - k. 22-29 akt/

(...) złożyło wniosek, na skutek którego Dyrektor Delegatury Ministra Skarbu Państwa w akcie notarialnym sporządzonym w dniu 11 kwietnia 2006 r. przed notariuszem A. B. (R.. A numer (...)), złożył oświadczenie o wyrażeniu zgody na wykreślenie z działów czwartych ksiąg wieczystych Kw nr (...) Sądu Rejonowego w Toruniu i Kw nr (...) Sądu Rejonowego w Chojnicach - hipoteki łącznej kaucyjnej do kwoty 857.078zł oraz z działu czwartego księgi wieczystej Kw nr (...) - hipoteki kaucyjnej do kwoty 457.000 zł (§ 4 ust. 1 aktu notarialnego Rep. A numer (...)). Zgodnie z § 4 ust. 2 w/w akcie notarialnego, w celu zabezpieczenia pozostałej do zapłaty na rzecz Skarbu Państwa należności wynikającej z § 7 aktu notarialnego z dnia 26 stycznia 2005 r. (...) ustanowiło na rzecz Skarbu Państwa - Ministra Skarbu Państwa, następujące hipoteki:

- 1) na nieruchomości objętej księgą wieczystą nr (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Bydgoszczy hipotekę zwykłą w kwocie 277.100 zł oraz hipotekę kaucyjną do kwoty 130.000 zł w celu zabezpieczenia odsetek ustawowych i oprocentowania,
- 2) na nieruchomości objętej księgą wieczystą nr (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Bydgoszczy hipotekę zwykłą w kwocie 8.771 zł,
- 3) na nieruchomości objętej księgą wieczystą nr (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Bydgoszczy hipotekę zwykłą w kwocie 52.267,00 zł,
- 4) na nieruchomości objętej księgą wieczystą nr (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Bydgoszczy hipotekę zwykłą w kwocie 821.517 zł

/dowód: oświadczenie o wyrażeniu zgody na wykreślenie hipotek oraz oświadczenie o ustanowieniu hipotek w formie aktu notarialnego rep. A nr (...) - k. 30-33 akt/

W związku z ustanowieniem hipotek:

1. w dziale IV księgi wieczystej nr (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Bydgoszczy wpisano w dniu 26 czerwca 2006r. na rzecz Skarbu Państwa reprezentowanego przez Ministra Skarbu Państwa:

1.1. hipotekę umowną zwykłą w kwocie 277.100,00 zł, umieszczając w rubryce „Wierzytelność i stosunek prawny” zapis „Hipoteka zabezpiecza pozostałą do zapłaty należność na rzecz Skarbu Państwa wynikającą z paragrafu 7 umowy przeniesienia własności przedsiębiorstwa sporządzonej w dniu 26 stycznia 2005 r. w formie aktu notarialnego przez not. A. R.. A (...)”,

1.2. hipotekę umowną kaucyjną w kwocie 130.000,00 zł, umieszczając w rubryce „Wierzytelność i stosunek prawny”, zapis „Hipoteka zabezpiecza odsetki oraz oprocentowanie od pozostałej do zapłaty należności na rzecz Skarbu Państwa wynikającej z paragrafu 7 umowy przeniesienia własności przedsiębiorstwa sporządzonej w dniu 26 stycznia 2005 r. w formie w formie aktu notarialnego przez not. A. R.. A (...)”,

2. w dziale IV księgi wieczystej nr (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Bydgoszczy wpisano w dniu 26 czerwca 2006 r. na rzecz Skarbu Państwa reprezentowanego przez Ministra Skarbu Państwa hipotekę umowną zwykłą w kwocie 8.771,00 zł, umieszczając w rubryce „Wierzytelność i stosunek prawny” zapis „Hipoteka zabezpiecza pozostałą do zapłaty należność na rzecz Skarbu Państwa wynikającą z paragrafu 7 umowy przeniesienia własności przedsiębiorstwa sporządzonej w dniu 26 stycznia 2005 r. w formie aktu notarialnego przez not. A. R.. (...)”,

3. w dziale IV księgi wieczystej nr (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Bydgoszczy wpisano w dniu 26 czerwca 2006 r. na rzecz Skarbu Państwa reprezentowanego przez Ministra Skarbu Państwa hipotekę umowną zwykłą w kwocie 52.267,00 zł, umieszczając w rubryce „Wierzytelność i stosunek prawny” zapis „Hipoteka zabezpiecza pozostałą do zapłaty należność na rzecz Skarbu Państwa wynikającą z paragrafu 7 umowy przeniesienia własności przedsiębiorstwa sporządzonej w dniu 26 stycznia 2005 r. w formie aktu notarialnego przez not. A. R.. A (...)”,

4. w dziale IV księgi wieczystej nr (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Bydgoszczy wpisano w dniu 26 czerwca 2006 r. na rzecz Skarbu Państwa reprezentowanego przez Ministra Skarbu Państwa hipotekę umowną zwykłą w kwocie 821.517,00 zł, umieszczając w rubryce „Wierzytelność i stosunek prawny” zapis „Hipoteka zabezpiecza pozostałą do zapłaty należność na rzecz Skarbu Państwa wynikającą z paragrafu 7 umowy przeniesienia własności przedsiębiorstwa sporządzonej w dniu 26 stycznia 2005 r. w formie aktu notarialnego przez not. A. R.. (...)”.

/dowód: odpis zupełny księgi wieczystej nr (...) - k. 34-63 akt, odpis zupełny księgi wieczystej nr (...) - k. 64-84 akt, odpis zupełny księgi wieczystej nr (...) - k. 85-112 akt, odpis zupełny księgi wieczystej nr (...) - k. 113-135 akt/

(...) nie uregulowało dwóch kolejnych rat i w związku z tym Skarb Państwa uzyskał klauzulę wykonalności na akt notarialny Rep. A nr (...) do kwoty 914.041,53 zł, postanowieniem Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 11 lutego 2009 r. (...) wpłaciło na rzecz Skarbu Państwa:

1. w dniu 28 listopada 2008 r. kwotę 31.400 zł, która została zaliczona na poczet należności głównej co do kwoty 23.813,97 zł i na poczet odsetek, co do kwoty 7.586,08zł,

2. w dniu 17 grudnia 2008 r. kwotę 31.371,76 zł, która została zaliczona na poczet należności głównej, co do kwoty 30.810,79 zł i na poczet odsetek co do kwoty 560,97 zł,

3. w dniu 26 sierpnia 2009 r. kwotę 100.000 zł, która została zaliczona na poczet należności głównej.

W trakcie postępowania egzekucyjnego, toczącego się na podstawie wniosku z dnia 7 maja 2009 r., komornik sądowy wyegzekwował dalsze należności. Wierzycielowi została przekazana w dniu 19 listopada 2009 r. kwota 8.348,81 zł, która została zaliczona, co do kwoty 7.748,04 zł tytułem należności głównej i co do kwoty 600,77 zł tytułem zwrotu części kosztów postępowania egzekucyjnego oraz w dniu 8 czerwca 2011 r. kwota 819.756,89 zł, która została zaliczona na poczet należności głównej, co do kwoty 751.668,73 zł, co do kwoty 9.863,40 zł tytułem kosztów postępowania egzekucyjnego, co do kwoty 54.624,76 zł tytułem odsetek ustawowych i co do kwoty 3.600 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

/dowód: postanowienie Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 11 lutego 2009 r. - k. 150-151 akt, potwierdzenia przelewów - k. 152-156 akt, postanowienie Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Bydgoszczy z dnia 9 czerwca 2011 r. - k. 157-158 akt, zeznania na piśmie świadka T. W. - k. 287-293 akt, informacja o stanie zaległości z dnia 31 marca 2011 r. - k. 209 akt, wniosek o wszczęcie dochodzenia należności z dnia 25 listopada 2008 r. - k. 210 akt, wniosek egzekucyjny z dnia 7 maja 2009 r. - k. 211-212 akt/

W dniu 3 października 2011 r. Skarb Państwa- Minister Skarbu Państwa, z powodu braku pełnego zaspokojenia w ramach postępowania egzekucyjnego, wystąpił przeciwko spółce z powództwem o zapłatę kwoty 217.915,56 zł. z odsetkami ustawowymi od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty. Sąd Okręgowy w Bydgoszczy dnia 12 października 2011 r. wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym (sygn. akt I Nc 250/11), w którym orzekł zgodnie z żądaniem pozwu. W/w nakaz zapłaty uprawomocnił się w dniu 14 grudnia 2011 r. Postanowieniem z dnia

21 lutego 2012. Sąd Okręgowy w Bydgoszczy nadał klauzulę wykonalności w/w nakazowi zapłaty. Na podstawie wskazanego nakazu zapłaty Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Bydgoszczy na wniosek Skarbu Państwa prowadził przeciwko (...) postępowanie, które zostało umorzone postanowieniem z dnia 24 października 2018 r. wobec stwierdzenia bezskuteczności egzekucji.

W uzasadnieniu postanowienia Komornik Sądowy wskazał, że z aktu notarialnego z dnia 30 maja 2011 r. (Rep. A. nr 2839/2011) wynika, że A. i J. S. (1) zakupili nieruchomości oznaczone numerami ksiąg wieczystych nr (...), wiedząc o obciążeniach ciążących na nieruchomościach, w tym należnościach hipotecznych Skarbu Państwa - Ministra Skarbu Państwa. W uzasadnieniu postanowienia Komornik Sądowy wskazał nadto, że egzekucja z nieruchomości gruntowej położonej w B. przy ul. (...), numer działki (...), dla której Sąd Rejonowy prowadzi księgę wieczystą Kw nr (...) zostało umorzone postanowieniem z dnia 28 października 2013 r. z uwagi na brak tożsamości pomiędzy właścicielem nieruchomości, a osobą wymienioną w tytule wykonawczym.

/dowód: pozew o zapłatę z dnia 3 października 2011 r. - k. 159-162 i 205-208 akt, nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 12 października 2011 r. - k. 163 akt, postanowienie Sądu Okręgowego w Bydgoszczy z dnia 21 lutego 2012 r. - k. 163v-164 akt, postanowienie Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Bydgoszczy z dnia 24 października 2018 r. - k. 165 akt, pismo Dyrektora Delegatury Ministra Skarbu Państwa w T. z dnia 22 czerwca 2011 r. - k. 213 akt, pismo Dyrektora Departamentu Budżetu i Finansów Ministerstwa Skarbu Państwa z dnia 27 czerwca 2011 r. - k. 214, zeznania na piśmie świadka T. W. - k. 287-293 akt/

Umową sprzedaży z dnia 30 maja 2011 r. zawartą w formie aktu notarialnego przed notariuszem A. B. (R.. A. numer (...)) (...) przeniosło własność nieruchomości objętych księgami wieczystymi nr (...) na rzecz J. i A. S.. (...) weszły do majątku wspólnego nabywców.

/dowód: umowa sprzedaży w formie aktu notarialnego rep. A nr (...) z dnia 30 maja 2011 r. - k. 136-149 i 224-237 akt/

Dnia 9 listopada 2016 r. pozwani zawarli przed notariuszem R. B. umowę majątkową małżeńską (Rep. A. nr 11286/2016), na mocy której ustanowili rozdzielność majątkową z dniem podpisania wskazanej umowy i oświadczyli, że ich udziały w majątku objętym dotychczas wspólnością ustawową są równe.

/dowód: umowa małżeńska majątkowa z dnia 9 listopada 2016 r. - k. 222-223 akt/

W dniu 27 listopada 2018 r. Skarb Państwa - Minister (...) i (...) wezwał J. i A. S. do zapłaty należności w terminie 14 dni od dnia otrzymania pisma. Wezwania do zapłaty zostały doręczone dnia 13 grudnia 2018 r. Pozwani nie uregulowali należności.

/dowód: wezwanie do zapłaty z dnia 27 listopada 2018 r. wraz z potwierdzeniem odbioru - k. 166-167 akt/

Na dochodzoną pozewem kwotę składają się:

1. 7.609,10 zł - suma kwot 1.718,83 zł (kwota 859.416,77 zł, tj. niespłacone rat kapitałowe x 0,2 % wskaźnik za I kwartał 2009 r. w wysokości 0,4 % obniżony o 0,2 %) oraz 5.890,27 zł z tytułu opłat dodatkowych bieżących (oprocentowanie) za korzystanie z przedsiębiorstwa. Wskazana kwota została wyliczona jako 841.466,92 zł x 0,7 % (wskaźnik za II kwartał 2010 r. w wysokości 0,9 % obniżony o 0,2%),

2. 210.306,46 zł- składająca się z kwoty 209.083,58 zł z tytułu skapitalizowanych odsetek ustawowych od niespłaconych rat objętych nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 12 października 2011 r. oraz z kwoty 1.222,88 zł z tytułu skapitalizowanych odsetek ustawowych od opłat dodatkowych bieżących (oprocentowania) objętych w/w nakazem zapłaty. Skapitalizowane odsetki zostały naliczone za okres od dnia 20 lipca 2008 r. do dnia 20 października 2010 r.

/dowód: nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 12 października 2011 r. - k. 163 akt, postanowienie Sądu Okręgowego w Bydgoszczy z dnia 21 lutego 2012 r. - k. 163v-164 akt, zeznania na piśmie świadka T. W. k. 287-293 akt/

Powyżej przedstawiony stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o przedstawione dokumenty, a także na podstawie zeznań świadka.

Sąd uznał za wiarygodne dowody z dokumentów zebrane w sprawie, bowiem strony w żaden sposób nie kwestionowały ich wiarygodności i prawdziwości. Autentyczność zgromadzonych dokumentów nie budziła również wątpliwości Sądu.

Sąd dał wiarę zeznaniom świadka T. W. na okoliczność istniejącego zobowiązania po stronie pozwanej i jej wysokości, dokonania przez Skarb Państwa kapitalizacji zaległych odsetek ustawowych za opóźnienie w zapłacie świadczenia głównego w postaci zaległych rat z zamiarem ich przekształcenia w świadczenie główne oraz objęcia powództwem wierzytelności zabezpieczonych hipotekami na nieruchomościach pozwanych. Jej zeznania były logiczne, spójne i korespondowały z pozostałym materiałem dowodowym w postaci dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy. Świadek szczegółowo wyjaśniła sposób wyliczenia kwoty dochodzonej pozwem.

Sąd na podstawie art. 235² § 1 pkt 2 i 5 k.p.c. pominął wnioski dowodowe pozwanych o przeprowadzenie dowodu z akt sprawy I Co 8582/08 Sądu Rejonowego w Bydgoszczy oraz Km 578/09 Komornika Sądowego G. R.. Na etapie rozstrzygania o tych wnioskach dowodowych Sąd doszedł do przekonania, że fakty, na potwierdzenie których miały zostać przeprowadzone wskazane dowody, zostały już dostatecznie wyjaśnione przedłożonymi do akt sprawy dowodami z dokumentów. Najistotniejsze z punktu widzenia niniejszej sprawy, dokumenty ze wskazanych spraw, zostały załączone przez powoda i nie było potrzeby przeprowadzania dowodu z całych akt sprawy I Co 8582/08 oraz Km 578/09. Stwierdzić zatem należy, że przeprowadzenie wskazanych dowodów było nieprzydatne dla rozstrzygnięcia sprawy i zmierzałoby jedynie do przedłużenia postępowania.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie.

Powód w niniejszej sprawie dochodził zapłaty kwoty 217.915,56 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 28 grudnia 2018 r. do dnia zapłaty. Pozwany kwestionował powództwo zarówno co do zasady, jak i co do wysokości.

W ocenie Sądu, zarzut pozwanego dotyczący nieistnienia wierzytelności po stronie powoda był kompletnie nieuzasadniony, ponieważ materiał dowodowy zgromadzony w niniejszej sprawie nie pozostawiał wątpliwości, że strona powodowa posiada podstawę prawną w dochodzeniu swojego roszczenia, wykazane zostało nadto następstwo prawne i legitymacja czynna po stronie powoda. Natomiast w zakresie wysokości wierzytelności, Sąd doszedł do wniosku, że pozwany skutecznie nie zakwestionował kwoty dochodzonej pozwem, nie podał żadnych argumentów na potwierdzenie swojego stanowiska, a wysokość roszczenia wskazana w pozwie została dokładnie wyjaśniona przez świadka T. W., znajduje również potwierdzenie w dokumentach z akt sprawy i składają się na nią kwoty:

-7.609,10 zł - suma kwot 1.718,83 zł (kwota 859.416,77 zł, tj. niespłacone rat kapitałowe x 0,2 % wskaźnik za I kwartał 2009 r. w wysokości 0,4 % obniżony o 0,2 %) oraz 5.890,27 zł z tytułu opłat dodatkowych bieżących (oprocentowanie) za korzystanie z przedsiębiorstwa. Wskazana kwota została wyliczona jako 841.466,92 zł x 0,7 % (wskaźnik za II kwartał 2010 r. w wysokości 0,9 % obniżony o 0,2%),

-210.306,46 zł- składająca się z kwoty 209.083,58 zł z tytułu skapitalizowanych odsetek ustawowych od niespłaconych rat objętych nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 12 października 2011 r. oraz z kwoty 1.222,88 zł z tytułu skapitalizowanych odsetek ustawowych od opłat dodatkowych bieżących (oprocentowania) objętych w/w nakazem zapłaty. Skapitalizowane odsetki zostały naliczone za okres od dnia 20 lipca 2008 r. do dnia 20 października 2010 r. Podnieść należy, że wysokość zobowiązania nie była do tej pory kwestionowana, także przez poprzedniego dłużnika obligacyjnego, w toku prowadzonych postępowań przed Sądem i organem egzekucyjnym, a pozwani uczynili to jedynie po wniesieniu pozwu, i zdaniem Sądu uczynili to wyłącznie na potrzeby niniejszego procesu.

Zgodnie z art. 65 § 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (tj. Dz.U. z 2019r., poz. 2204). w celu zabezpieczenia oznaczonej wierzytelności wynikającej z określonego stosunku prawnego można nieruchomości

obciążyć prawem, na mocy którego wierzyciel może dochodzić zaspokojenia z nieruchomości bez względu na to, czyją stała się własnością, i z pierwszeństwem przed wierzycielami osobistymi właściciela nieruchomości.

Podstawowym uprawnieniem wierzyciela z tytułu ustanowienia hipoteki jest prawo dochodzenia zaspokojenia z obciążonej nieruchomości, bez względu na to czyją stała się własnością i bez względu na to, czy pomiędzy wierzycielem hipotecznym a dłużnikiem rzeczowym (właścicielem obciążonej nieruchomości) istnieje stosunek obligacyjny. Dłużnik rzeczowy może, ale nie musi być dłużnikiem osobistym z tytułu zabezpieczonej wierzytelności. Sens hipoteki wyraża się właśnie w tym, że jeżeli dłużnik osobisty nie spełnia należnego świadczenia pieniężnego wierzyciel może wszcząć egzekucję przeciwko dłużnikowi rzeczowemu. Przedtem powinien jednak uzyskać przeciwko niemu tytuł wykonawczy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 sierpnia 2004r., IV CK 606/03, Lex Polonica nr 1633078). W przedmiotowej sprawie poza sporem pozostaje, iż umową sprzedaży z dnia 30 maja 2011 r. zawartą w formie aktu notarialnego przed notariuszem A. B. (R.. A. numer (...)) (...) przeniosło własność nieruchomości objętych księgami wieczystymi nr (...) na rzecz pozwanych, a nieruchomości weszły do majątku wspólnego nabywców. Natomiast na przedmiotowych nieruchomościach należących do powodów ustanowiono wskazane w stanie faktycznym hipoteki jako zabezpieczenie wierzytelności Skarbu Państwa. Wpis hipoteki jest prawomocny. Tym samym pozwani odpowiadają za dług rzeczowo. Hipoteka jako prawo jawne z księgi wieczystej w rozumieniu art. 3 u.k.w.h. korzysta z domniemania, że została wpisana zgodnie z rzeczywistym stanem prawnym.

Sąd podziela pogląd stanowiący, że dla realizacji odpowiedzialności dłużnika rzeczowego wystarczającą legitymacją wierzyciela jest zatem wpis hipoteki, bez potrzeby wykazania rzeczywistego istnienia zabezpieczonej wierzytelności. Z tego względu słuszny jest pogląd, iż dochodząc należności zabezpieczonej hipoteką wierzyciel może przywołać wyłącznie wpis hipoteki, dokumentowany stosownym odpisem z księgi wieczystej (por. A. Szpunar "Akcesoryjność hipoteki", Państwo i Prawo 1993/8, poz. 16). Rzeczą dłużnika jest natomiast przedstawienie dowodów pozwalających na obalenie ewentualnego domniemania, co jednak w tej sprawie nie miało miejsca.

W ocenie Sądu, nie sposób zgodzić się zatem z pozwanymi w zakresie w jakim wskazują, że ich odpowiedzialność jako dłużników rzeczowych ogranicza się jedynie do wierzytelności istniejących w momencie nabycia przez nich prawa własności nieruchomości obciążonych hipotekami. Takiego rodzaju ograniczenia odpowiedzialności dłużników rzeczowych nie przewiduje art. 65 ust. 1 ustawy o księgach wieczystych i hipotece, ani żaden inny przepis prawa. Odpowiedzialność dłużników rzeczowych dotyczy wierzytelności pieniężnych wynikających z oznaczonego stosunku prawnego, w tym również wierzytelności przyszłych, zgodnie z treścią art. 68 ust. 1 ustawy o księgach wieczystych i hipotece. W niniejszej sprawie dotyczy to wierzytelności przysługujących Skarbowi Państwa z tytułu umowy przeniesienia własności przedsiębiorstwa zawartej w dniu 26 stycznia 2005 r. pomiędzy Skarbem Państwa - Ministrem Skarbu Państwa, a (...). Objęta pozwem wierzytelność wynika właśnie z tego stosunku prawnego, a nie jak wskazywali pozwani, z nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu upominawczym przez Sąd Okręgowy w Bydgoszczy w dniu 12 października 2011 r. Wskazany nakaz zapłaty nie powodował powstania po stronie powodowej należności w kwocie 217.915,56 zł, a jedynie potwierdzał przysługujące Skarbowi Państwa uprawnienie do uzyskania od (...) wyżej wymienionej kwoty.

Przedmiotowe hipoteki zostały ustanowione przez poprzedniego (...), jednak zarówno o fakcie ustanowienia hipotek, jak również ich treści oraz wysokości pozwani posiadali wiedzę w momencie nabycia nieruchomości, co wynika z treści wskazanej umowy sprzedaży z dnia 30 maja 2011 r. Podstawą oceny hipotek ustanowionych na nieruchomościach pozwanych są przepisy ustawy o księgach wieczystych i hipotece w brzmieniu obowiązującym do dnia 20 lutego 2011r., co wynika z art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 26 lutego 2009 r. o zmianie ustawy o księgach wieczystych i hipotece oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2009r., Nr 131, poz. 1075), zgodnie z którym do hipotek zwykłych powstałych przed dniem wejścia w życie ustawy stosuje się przepisy ustawy o księgach wieczystych i hipotece, w dotychczasowym brzmieniu, z wyjątkiem art. 76 ust. 1 i 4 tej ustawy, które stosuje się w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 26 lutego 2009 r. To samo dotyczy hipotek kaucyjnych zabezpieczających roszczenia związane z wierzytelnością hipoteczną, lecz nieobjętych z mocy ustawy hipoteką zwykłą, powstałych przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 26 lutego 2009 r. Zgodnie z art. 69 ustawy o księgach wieczystych i hipotece w brzmieniu sprzed nowelizacji hipoteka zwykła zabezpieczała również roszczenie o odsetki nieprzedawnione. Na podstawie

zgromadzonego materiału dowodowego Sąd uznał, że zgodnie z wpisami ujawnionymi w wymienionych księgach wieczystych hipoteki zwykle zabezpieczają pozostałą do zapłaty należność na rzecz Skarbu Państwa wynikającą z § 7 umowy przeniesienia własności przedsiębiorstwa sporządzonej w dniu 26 stycznia 2005 r. oraz nieprzedawnione odsetki ustawowe za opóźnienie.

Sąd zważył, że bezzasadny był również zarzut pozwanych, jakoby hipoteki umowne zwykle ustanowione na nieruchomościach, objętych księgami wieczystymi nr (...), nie zabezpieczały należności dochodzonych przez powoda w niniejszym postępowaniu. Zdaniem pozwanych z treści wpisów ujawnionych we wskazanych księgach wieczystych wynika, że hipoteki zwykle zabezpieczały jedynie spłatę należności głównej. Pozwani jednak niczym nie uargumentowali swojego stanowiska w tej kwestii. Natomiast na podstawie wpisów ujawnionych w księgach wieczystych hipoteki zabezpieczają pozostałą do zapłaty należność na rzecz Skarbu Państwa wynikającą z § 7 umowy przeniesienia własności przedsiębiorstwa z dnia 26 stycznia 2005 r.

Sąd w pełni podzielił argumentację strony powodowej dotyczącą stanowiska, że hipoteka kaucyjna zabezpieczała odsetki ustawowe za opóźnienie. Potwierdza to zarówno treść wpisu hipoteki, jak i treść wskazanej już umowy przeniesienia własności przedsiębiorstwa oraz ustanowienia hipotek z dnia 26 stycznia 2005 r. i oświadczenia o wyrażeniu zgody na wykreślenie hipotek oraz oświadczenie o ustanowieniu hipotek. Analiza § 7 pierwszego ze wskazanych dokumentów prowadzi do wniosku, że jedyną należnością odsetkową były odsetki ustawowe za opóźnienie, a opłaty dodatkowe określone były w treści umowy jako oprocentowanie, zaś z treści § 4 ust. 2a drugiego z w/w dokumentów wynika, że hipoteka kaucyjna zabezpiecza odsetki ustawowe i oprocentowanie. Nie uszło uwadze Sądu, że w treści wpisu hipoteki w księdze wieczystej wskazano jedynie odsetki i oprocentowanie, bez oznaczenia rodzaju odsetek, jednak bez wątplenia stwierdzić należy, że hipoteka zabezpiecza wierzytelności wynikające z konkretnego stosunku prawnego, zatem w niniejszej sprawie jest to umowa przeniesienia własności przedsiębiorstwa, w tej zaś jedyną, jak wskazano powyżej należnością odsetkową, były odsetki ustawowe za opóźnienie.

Mając powyższe okoliczności na względzie, Sąd orzekł jak w punkcie 1 wyroku, na podstawie przepisu art. 65 ust.1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece. O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 481 k.c. i art. 455 k.c. zgodnie z żądaniem pozwu w tym zakresie.

Sąd na podstawie przepisu art. 319 k.p.c. ograniczył odpowiedzialność pozwanych do wskazanych nieruchomości, zgodnie z żądaniem pozwu.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 1¹ k.p.c. w zw. z art. 32 ust. 3 ustawy z dnia 15 grudnia 2016 r. o Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej, który stanowi, że koszty zastępstwa zasądzone lub przyznane Skarbowi Państwa w sprawie, w której zastępstwo Skarbu Państwa wykonuje Prokuratura Generalna, przysługują Skarbowi Państwa - Prokuraturii Generalnej (Dz. U. z 2019 r., poz. 1265 t.j.). Mając powyższe na uwadze, Sąd zasądził solidarnie od pozwanych na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 10.800 zł wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, za czas od uprawomocnienia się orzeczenia, którym je zasądzono, do dnia zapłaty (punkt 2 wyroku).

W oparciu o treść art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r.

o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w zw. z art. 98 § 1 k.p.c., Sąd nakazał pobrać solidarnie od pozwanych na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Bydgoszczy kwotę 10.896 zł tytułem zwrotu kosztów sądowych, w postaci opłaty sądowej od pozwu, od uiszczenia której powód był ustawowo zwolniony (punkt 3 wyroku).